

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10P/138/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323202915
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2023:4323202915.1

Uznesenie

Okresný súd Levice vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: V. D.Š., nar. XX.XX.XXXX, dieťa z rodičov: matky - B. D.V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. K. XXXX/X, Z. a otca neuvedeného, na návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia sa z a m i e t a .

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 25.08.2023 podal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, odbor sociálnych vecí a rodiny návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 367 ods. 1, ods. 2 Civilného mimosporového poriadku o odovzdaní maloletého V. D., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti Reedukačného centra Čerenčany, S. Kollára 72, 979 01 Čerenčany.

2. Z podaného návrhu ÚPSVaR Levice vyplýva, že maloletý pochádza z mimomanželského vzťahu matky B. D., nar. XX. XX. XXXX. Otcovstvo k maloletému nebolo uznané. Mal. dieťa je v evidencii OSPODaSK Levice od roku 2018 z dôvodu záškoláctva, problémového správania, výchovných problémov. Matka udávala, že syn ju nerešpektuje, vykazuje vulgárne, útočné a agresívne správanie. Maloletý často utekal z domu, odmietal chodiť do školy, na lekárske vyšetrenia k obvodnej lekárke ako aj k špecialistom. V školskom roku 2022/2023 navštevuje Špeciálnu základnú školu v Leviciach - 6. ročník. Je vzdelávaný podľa učebných osnov ŠZŠ vzdelávací variant A. Matka nedokáže zabezpečiť pravidelnú účasť na školskom vyučovaní. Od roku 2019 bol v ambulantnej pedopsychiatrickej starostlivosti MUDr. H.É.. Nastavená terapia a medikamentózna liečba nedodržiavaná. Maloletý bol v októbri 2019 hospitalizovaný v PN Kremnica pre poruchy správania v zmysle odmietania povinnej školskej dochádzky. Záverom bola diagnostikovaná iná porucha emotivity v detskom veku. Maloletý fajčí, má skúsenosti s užívaním alkoholu, skúsenosť s drogami neguje. Má evidovanú priestupkovú činnosť - priestupok proti občianskemu spolunaživaníu. Pre pretrvávajúce problémové správanie, odmietania plnenia povinnej školskej dochádzky, výchovných problémov, nerešpektovanie autorít bola rodina monitorovaná aj terénnymi pracovníčkami mesta Levice. Napriek pravidelnej terénnej práci v prirodzenom rodinnom prostredí nedochádzalo k progresu, resp. eliminácii problémov súvisiacich so záškoláctvom, útekmi a výchovnými problémami. V novembri 2019 ÚPSVaR Levice podalo odporúčanie na vykonávanie opatrení SPODaSK ambulantnou a terénnou formou akreditovaného subjektu, Centru pre deti a rodiny Levice so zameraním na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a medziľudských vzťahoch. Spolupráca s Centrom pre deti a rodiny Levice a ich následné intervencie ako aj odborné metódy nevedli k náprave, viditeľným pokrokom a sanácii

správania maloletého. OSPODaSK Levice uložilo výchovné opatrenie - dohľad nad výchovou maloletého na obdobie 6 mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 12. 02. 2020. Maloletý bol dňa 26. 03. 2020 umiestnený do CDR Štúrovo na základe uznesenia Okresného súdu Levice č.k. 6P/42/2020-10 zo dňa 13. 03. 2020, uznesenie nadobudlo

právoplatnosť 18. 05. 2020. OSPODaSK využilo v rámci svojej kompetencie odborné metódy a nástroje pomoci, avšak žiadne neviedli k náprave a zlepšeniu situácie. Šetrením pomerov v prirodzenom rodinnom prostredí bolo zistené, že maloletý vykazuje opakovane problémové správanie, neplní si povinnú školskú dochádzku, matku nerešpektuje a tá nie je schopná dostatočného výchovného pôsobenia, čím je ohrozený priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývin mal. dieťaťa. Je reálny predpoklad, že vývin maloletého bude ohrozovaný matkinou pasivitou k riešeniu vzniknutých problémov a správanie maloletého bez riadneho rodičovského usmernenia sa bude naďalej zhoršovať. Zákonný zástupca nie je schopný zabezpečiť dostatočné výchovné pôsobenie na maloletého. Prítomné sú výchovné problémy, poruchy správania, nerešpektovanie autorít, zanedbávanie povinnej školskej dochádzky, potulovanie sa, páchanie priestupkovej a trestnej činnosti, čím vážne ohrozuje a narúša svoj priaznivý psychický, fyzická a sociálny vývin.

3. Zo správy Spojenej internátnej školy v Leviciach, ktorú vypracovala dňa 26.06.2023 triedna učiteľka Mgr. H. H. vyplýva, že starostlivosť o dieťa zabezpečuje toho času matka, ktorá sa však o školské výsledky syna nezaujíma, ale zaujíma sa o ne matkin brat p. E. D., ktorý s nimi žije v spoločnej domácnosti. S pánom D. škola komunikuje aj ohľadne výchovno-vzdelávacích výsledkov, správania a dochádzky žiaka. Mal. V. je v tomto školskom roku žiakom 6. ročníka, je vzdelávaný podľa učebných osnov ŠZŠ, vzdelávací variant A (pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia). Pracuje pomalším tempom, potrebuje individuálny prístup a pomoc zo strany učiteľa. Je manuálne zručný. Správanie na vyučovaní a počas prestávok je v súlade so školským poriadkom.

4. K návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bolo pripojené okrem iného aj oznámenie o spáchaní priestupku maloletou osobou podľa § 60 ods. 3 písm. e) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov zo dňa 17.05.2023, pričom vec bola odložená z dôvodu, že osoba podozrivá z priestupku - V.Š. D., nar. XX.XX.XXXX v čase spáchania priestupku nedovršila pätnásť rok svojho veku. V zmysle § 5 ods. 1 zákona o priestupkoch, za priestupok nie je zodpovedný ten, kto v čase jeho spáchania nedovršil pätnásť rok svojho veku.

5. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa.

6. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

7. Podľa § 37 ods. 1 Zákona o rodine, nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností.

8. Podľa § 2 ods. 1 Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení, súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

10. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Podľa § 329 ods. 1 veta prvá CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

12. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

13. Podľa § 330 ods. 1 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

14. Podľa § 330 ods. 2 CSP, ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

15. Podľa § 331 odsek 2 CSP, uznesenie o neodkladnom opatrení súd odošle najneskôr do troch dní od jeho vyhotovenia.

16. Podľa § 332 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

17. Podľa § 336 ods. 1 CSP, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami.

18. Podľa § 363 CMP, súd môže aj bez návrhu zrušiť nariadené neodkladné opatrenie, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

19. Podľa § 111 písm. l) CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o ústavnej starostlivosti.

20. Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého dočasne pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

21. Podľa § 367 ods. 2 CMP, ak súd neodkladným opatrením nariadi odovzdanie maloletého do starostlivosti zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, určí zároveň čas trvania neodkladného opatrenia, a to najdlhšie na šesť mesiacov.

22. Podľa § 367 ods. 4 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

23. V zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že neodkladné opatrenie môže súd nariadiť v dvoch prípadoch, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava z ohrozenia exekúcie, pričom tak môže urobiť pred začatím konania, počas konania a tiež po jeho skončení. Neodkladné opatrenie umožňuje pružne riešiť situáciu, keď je potrebný urýchlenný zásah súdu. Je jedným zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť dočasnou a provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v už začatom konaní nastať. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení z dôvodu, že nariadenie neodkladného opatrenia má dočasný, neodkladný a predbežný charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci samej a skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Ak by sa v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia malo trvať na požiadavke riadneho vykonania hodnotenia dôkazov, mohol by byť účel tohto procesného inštitútu zmarený, pretože základnými znakmi neodkladných opatrení sú ich dočasnosť a provizórnosť. Najmä atribút provizórnosti je potrebné mimoriadne vyzdvihnúť, lebo už zo samotného označenia "neodkladné opatrenie" vyplýva, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi, že nariadením neodkladného opatrenia nezíska ani jeden z účastníkov silnejšie postavenie a tiež nezískava práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne, predbežne a neodkladne upravuje určitý okruh vzťahov. Dočasnou úpravou urobenou vo forme neodkladného opatrenia sa preto neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov, ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi. Znamená to, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak.

24. Neodkladné opatrenia sa podľa ich obsahu nariaďujú v súlade s § 325 ods. 2 CSP, resp. § 367 CMP, prípadne v súlade s iným zákonom (Zákon o rodine). Ustanovenie § 325 ods. 2 CSP iba príkladne uvádza výpočet neodkladných opatrení, ktoré súd môže nariadiť. Súd pri poskytovaní ochrany neodkladným opatrením použije výrok, ktorý svojou formou najväčšmi zodpovedá osvedčenému právu bez ohľadu na to, či tento výrok má normatívny základ v ustanovení § 325 ods. 2 CSP. Preto súd môže nariadiť aj iné neodkladné opatrenie.

25. Podmienkou pre vydanie neodkladného opatrenia je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy právnych pomerov účastníkov, by bolo právo účastníka ohrozené. Nariadením neodkladného opatrenia navrhovateľ nenadobúda práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z uvedeného charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Pred nariadením neodkladného opatrenia nie je teda skutkový stav zisťovaný v plnom rozsahu, ale rozhodujúce skutočnosti musia byť aspoň osvedčené. To však neznamená, že súd môže vydať neodkladné opatrenie len na základe tvrdení navrhovateľa bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, alebo bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Toto ohrozenie osvedčeného nároku účastníka musí byť konkrétne, reálne a musí hroziť bezprostredne, keď existencia nároku ešte sama o sebe nie je dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia. Je nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku,

ktorému sa má poskytnúť neodkladná ochrana, ako i osvedčenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy.

26. Súd pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vychádzal z listinných dôkazov, na základe ktorých dospel k záveru, že neodkladná úprava nie je v tomto prípade potrebná. Výchovné problémy s maloletým sú dlhodobejšieho charakteru, avšak život, zdravie, psychický a fyzický vývoj mal. V. nie sú bezprostredne ohrozené. V predmetnej veci podmienka naliehavosti veci a jej bezodkladnosti splnená nebola, pretože tento stav u maloletého pretrváva dlhodobo, minimálne od roku 2018, maloletý bol od roku 2019 vedený a sledovaný v ambulantnej pedopsychiatrickej starostlivosti, čím súd nemal za osvedčenú akútnosť zhoršenia zdravotného stavu maloletého. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že nemožno konštatovať splnenie zákonom stanovených podmienok pre vydanie neodkladného opatrenia. Zo záverečnej správy, ktorú vypracovalo Centrum pre deti a rodiny Štúrovo vyplýva, že strýko prejavil záujem o zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti, pričom i v súčasnosti spolupracuje so školským zariadením a zrejme ho maloletý rešpektuje. Je teda namieste zistiť, či by formou príp. náhradnej osobnej starostlivosti nedošlo k zmene prístupu maloletého k plneniu povinnej školskej dochádzky a k pravidelnej návšteve pedopsychiatra, keď matka má oslabené rodičovské zručnosti a výchovný vplyv na syna a dieťa by mohlo naďalej vyrastať v prirodzenom rodinnom prostredí pre neho známom. Za súčasného stavu mal súd za to, že nie je dôvod návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť vzhľadom na absenciu akútnej a neodkladnej potreby úpravy pomerov. Súd je toho názoru, že úrad práce neosvedčil tak závažné aktuálne ohrozenie zdravotného stavu maloletého, ktoré by si vyžadovalo okamžitý zásah súdu prostredníctvom nariadenia neodkladného opatrenia a z jeho návrhu ani nevyplýva naliehavá potreba riešiť dlhodobé výchovné problémy nariadením neodkladného opatrenia. Preto súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia ako predčasne podaný zamietol. Predmetné rozhodnutie však nebráni navrhovateľovi podať návrh vo veci samej o nariadenie výchovného opatrenia. V tejto súvislosti súd poukazuje i na to, že z návrhu, ako i predložených dôkazov nevyplýva, že by navrhovateľ s rodinou v rámci svojich kompetencií pracoval od ukončenia výchovného opatrenia uloženého maloletému v r. 2020 súdom.

27. Na základe vyššie uvedených a preukázaných skutočností a zákonných ustanovení súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

28. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.